Lietas Nr. 11519000412
Lietas arhīva Nr. SKK-0426-13

LĒMUMS

Rīgā 2013.gada 14.oktobrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts šādā sastāvā:

senators referents V.Čižveskis,

senatore I.Radzeviča,

senatore A.Nusberga

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /V.L./ un aizstāvja /A.S./ kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 15.aprīļa spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2012.gada 23.augusta spriedumu

/V.L./,personas kods /../,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.^{1}panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 8 gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz 1 gadu.

/A.T./ (/A.T./), personas kods /../,

atzīta par vainīgu Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu brīvības atņemšanas sods /A.T./ noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 2 gadiem.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /V.L./ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.^{1}panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā par to, ka viņš realizācijas nolūkā neatļauti iegādājās, glabāja un pārvadāja psihotropās vielas lielā apmērā un neatļauti tās realizēja.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētos apstākļos.

„/V.L./, precīzi nenoskaidrotā laikā, bet ne vēlāk kā līdz 2012.gada 5.janvārim, aiz mantkārīgām tieksmēm, tālākas realizācijas nolūkā, neatļauti iegādājās psihotropās vielas 25,6692 g mefedronu un 644,7746 g metiletilkatinonu.

Pēc kā, 2012.gada 5.janvārī, saskaņā ar noziedzīgo norunu, iedzīvošanās nolūkā, ar mērķi neatļauti realizēt šo vielu, vienojās ar šī psihotropās vielas pircēju – /A.T./ par tās realizācijas apstākļiem.

Tā, 2012.gada 5.janvārī /V.L./, pirms tam savstarpēji sazvanījies ar /A.T./, vienojās par tikšanos ar mērķi realizēt /A.T./ psihotropo vielu. Tajā pat dienā, aptuveni ap plkst.19.08, /adrese/, /V.L./ tikās ar /A.T./. Tikšanās laikā /V.L./ par Ls 30 realizēja /A.T./ caurspīdīgu polimēra materiāla maisiņu pildītu ar l,002 g kristālisku vielu, kura satur 22% jeb 0,2204 g metiletilkatinonu, tādējādi /V.L./ neatļauti

realizēja /A.T./ psihotropo vielu.

Bez tam, /V.L./, tālākas realizācijas nolūkā, mantkārīgu tieksmju vadīts, pie sevis neatļauti glabāja 2,9879 g kristālisku vielu, kura satur 90% jeb 2,6891 g metiletilkatinonu, kuru 2012.gada 5.maijā ap plkst.20:30 veicot /V.L./ personas kratīšanu pie viņa izņēma policijas darbinieki. Kā arī, tālākās realizācijas nolūkā, mantkārīgu tieksmju vadīts, /V.L./ neatļauti glabāja un pārvadāja automašīnā Mazda 3, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, psihotropās vielas – 25,6692 g mefedrona un 634,0511g metiletilkatinona, kas 2012.gada 6.janvārī plkst.5.00 tika izņemtas augstāk minētās automašīnas bagāžas nodalījumā esošajā /V.L./ piederošajā sporta somā un tieši:

- 2,4050 g (kopējais svars) vielas satur 20% jeb 0,481 g mefedrona;
- 0,4667 g vielas satur 96% jeb 0,448 g mefedrona;
- l,2193 g (kopējais svars) vielas satur 94% jeb 1,1461 g mefedrona;
- 0,7182 g vielas satur 8% jeb 0,0574 g mefedrona;
- 201,498 g (kopējais svars) vielas satur 96% jeb 193,438 g metiletilkatinona;
- 333,233 g (kopējais svars) vielas satur 96% jeb 319,903 g metiletilkatinona;
- 3,2016 g (kopējais svars) vielas satur 95% jeb 3,0415 g metiletilkatinona;
- 5,8950 g (kopējais svars) vielas satur 90% jeb 5,3055 g metiletilkatinona;
- 0,3840 g vielas satur 93% jeb 0,3571 g metiletilkatinona;
- 3,9428 g (kopējais svars) vielas satur 98% jeb 3,8639 g metiletilkatinona;
- 58,817 g (kopējais svars) vielas satur 6% jeb 3,529 g metiletilkatinona;
- 135,5812 g vielas satur 74% jeb 100,33 g metiletilkatinona un 13% jeb 17,625 g mefedrona;
- 4,4280g (kopējais svars) vielas satur 50% jeb 2,214 g metiletilkatinona un 35% jeb 1,5498 g mefedrona;
- 4,4306 g (kopējais svars) vielas satur 36% jeb l,5950 g metiletilkatinona un 39% jeb 1,7279 g mefedrona;
- 5,268 g (kopējais svars) vielas satur 9% jeb 0,4741 g metiletilkatinona un 50% jeb 2,634 g mefedrona

Kā arī, 2012.gada 6.janvārī plkst.15:40 veicot sankcionētu kratīšanu /V.L./ faktiskajā dzīvesvietā pēc adreses – /adrese/, tika atrasta un izņemta 0,9807 g baltas krāsas pulverveida viela, kura satur 98% jeb 0,9610 g metiletilkatinona, 9,2552 g gaiša brūnas krāsas pulverveida viela, kura satur 70% jeb 6,4786 g metiletilkatinona un 1,7021 g brūnas krāsas pulverveida viela, kura satur 22% jeb 0,3744 g metiletilkatinona, līdz ar to /V.L./, mantkārīgu tieksmju vadīts, tālākas realizācijas nolūkā, savā faktiskajā dzīvesvietā neatļauti glabāja 7,814 g metiletilkatinona.

Tādējādi /V.L./, sev klāt, savā faktiskajā dzīvesvietā un automašīnā Mazda 3, valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/, tālākas realizācijas nolūkā, mantkārīgu tieksmju vadīts, neatļauti glabāja 644,5542 g metiletilkatinona un 25,6692 g mefedrona.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 8.novembra noteikumu Nr.847 2.4.punktu, Narkotisko un psihotropo zāļu un vielu apriti regulējošos informatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Latvijā kontrolē: Latvijā kontrolējamo narkotisko vielu, psihotropo vielu un pretkursoru I, II un III sarakstā iekļauto narkotisko un psihotropo vielu atsavinājumus.

Pamatojoties uz Eiropas Narkotiku un narkomānijas centra sniegto informāciju, metiletilkatinons ir katinona atsavinājums.

Katinons ir iekļauts augstākminēto MK noteikumu I sarakstā, 3.12.punktā – aizliegtām sevišķi bīstamām narkotiskām vielām pielīdzinātā psihotropā viela (I saraksts).

Mefedrons (4-metilmetkatinons) ir iekļauts augstākminēto MK noteikumu I sarakstā 8.1. punktā – kā psihotropā viela, kuras nelegāla aprite un ļaunprātīga lietošana apdraud veselību.

Saskaņā ar Latvijas Republikas likuma par „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 2.pielikumu „Kritēriji nelikumīgā apritē esošu narkotisko un psihotropo vielu un zāļu, kā arī vielu, kas var tikt izmantotas narkotisko un psihotropo vielu nelikumīgai izgatavošanai (prekursori), iedalījumu apmēriem" minētās /V.L./ realizācijas nolūkā iegādātās un glabātās vielas – metiletilkatinona daudzums pārsniedz I gramu, t.i., pārsniedz apmērus, sākot ar kuru tie atzīstami par lieliem, un mefedrona (4-metilmetkatinons) daudzums pārsniedz 3 gramus, t.i., pārsniedz apmērus, sākot ar kuru tie atzīstami par lieliem.

Bez tam /V.L./ pārkāpa Latvijas Republikas likumu ,,Par narkotisko un psihotropo vielu un zāļu likumīgās aprites kārtību" 5.panta prasības, saskaņā ar kuru aizliegts (..) izplatīt, glabāt, nodot par atlīdzību vai bez tās, iegādāties un lietot, I sarakstā iekļautos augus, vielas un zāles."

Turklāt ar pirmās instances tiesas spriedumu /A.T./ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā par to, ka viņa neatļauti iegādājās un glabāja psihotropās vielas bez nolūka tās realizēt.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētos apstākļos.

„2012.gada 5.janvārī, /A.T./, realizējot savu noziedzīgo nodomu, kas vērsts uz neatļautu psihotropo vielu iegādi, vienojās ar šīs vielas pārdevēju – /V.L./ par pirkšanas-pārdošanas apstākļiem. Tā, 2012.gada 5.janvārī, /A.T./, pirms tam savstarpēji sazvanījusies ar /V.L./, vienojās par tikšanos ar mērķi iegādāties no /V.L./ psihotropo vielu. Tajā pat dienā, aptuveni ap plkst.19.08, /adrese/, /A.T./ tikās ar /V.L./. Tikšanās laikā /A.T./, bez tālākas realizācijas nolūka, par Ls 30,00 no /V.L./ neatļauti iegādājās caurspīdīgu polimēra materiāla maisiņu pildītu ar 1,002 g kristālisku vielu, kura satur 22% jeb 0,2204 g metiletilkatinonu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 8.novembra noteikumu Nr.847 2.4.punktu, Narkotisko un psihotropo zāļu un vielu apriti regulējošos informatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Latvijā kontrolē: Latvijā kontrolējamo narkotisko vielu, psihotropo vielu un pretkursoru I, II un III sarakstā iekļauto narkotisko un psihotropo vielu atsavinājumus.

Pamatojoties uz Eiropas Narkotiku un narkomānijas centra sniegto informāciju, metiletilkatinons ir katinona atsavinājums.

Katinons ir iekļauts augstākminēto MK noteikumu I sarakstā, 3.12.punktā – aizliegtām sevišķi bīstamām narkotiskām vielām pielīdzinātā psihotropā viela (I saraksts).

Saskaņā ar Latvijas Republikas likuma par „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 2.pielikumu „Kritēriji nelikumīgā apritē esošu narkotisko un psihotropo vielu un zāļu, kā arī vielu, kas var tikt izmantotas narkotisko un psihotropo vielu nelikumīgai izgatavošanai (prekursori), iedalījumu apmēriem" minētās /A.T./ iegādātās un glabātās vielas – metiletilkatinona daudzums pārsniedz 0,02 g līdz kuram daudzumi atzīstami par nelieliem, bet nepārsniedz 1 g, sākot ar kuru tie atzīstami par lieliem.

Bez tam, /A.T./ pārkāpa Latvijas Republikas likumu ,,Par narkotisko un psihotropo vielu un zāļu likumīgās aprites kārtību" 5.panta prasības, saskaņā ar kuru aizliegts (..) izplatīt, glabāt, nodot par atlīdzību vai bez tās, iegādāties un lietot, I sarakstā iekļautos augus, vielas un zāles."

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /V.L./ un viņa aizstāvja /A.S./ iesniegtajām apelācijas sūdzībām, apelācijas instances tiesa ar 2013.gada 15.aprīļa spriedumu pirmās instances tiesas 2012.gada 23.augusta spriedumu atcēla daļā par /V.L./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.^{1}panta trešās daļas. /V.L./ pēc Krimināllikuma 253.^{1}panta trešās daļas sodīts ar brīvības atņemšanu uz 6 gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz 1 gadu.

Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstāts negrozīts.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētā /V.L./ aizstāvis /A.S./.

Aizstāvis uzskata, ka gan pirmās instances tiesai, gan apelācijas instances tiesai vajadzēja rasties šaubām par apsūdzētā vainīgumu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Abu instanču tiesas savos nolēmumos atsaucas uz Ministru kabineta 2005.gada 8.novembra noteikumiem Nr.847 „Noteikumi par Latvijā kontrolējamajām narkotiskajām vielām, psihotropajām vielām un prekursoriem", norādot, ka minētie noteikumi nosaka, kādas vielas ir uzskatāmas par kontrolējamām Latvijas Republikā. Nolēmumos minēts, ka mefedrons (4-metilmetkatinons) ir iekļauts Ministru kabineta noteikumu I sarakstā 8.1.punktā kā psihotropā viela, kuras nelegālā aprite un ļaunprātīga lietošana apdraud veselību. Pamatojoties uz Eiropas Narkotiku un narkomānijas centra sniegto informāciju, metiletilkatinons ir katinona atvasinājums, savukārt katinons ir iekļauts Ministru kabineta noteikumu I saraksta 3.12.punktā, kā aizliegta sevišķi bīstama narkotiska viela.

Aizstāvis norāda, ka nav šaubu par to, ka abas apsūdzībā norādītās vielas – mefedrons un metiletilkatinons šobrīd ir iekļautas Ministru kabineta noteikumu Nr.847 I sarakstā. Taču /V.L./ inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laikā – 2012.gada 5.janvārī, metiletilkatinons nebija iekļauts Ministru kabineta noteikumu Nr.847 sarakstos, tātad netika kontrolēts. Aizstāvja ieskatā, metiletilkatinons tiek kontrolēts Latvijas Republikā no 2012.gada 16.augusta, kad tika iekļauts sarakstos kā pamatviela, nevis atvasinājums.

Aizstāvja ieskatā, tiesas pieļāvušas Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas un 520.panta pirmās daļas pārkāpumu, jo nepamatoti lietu skatīja bez pierādījumu pārbaudes. Aizstāvja ieskatā, apelācijas instances tiesa pieļāvusi arī Kriminālprocesa likuma 562.panta pirmās daļas pārkāpumu.

Aizstāvis lūdz atcelt pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas nolēmumus un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Par apelācijas instances tiesas spriedumu apsūdzētais /V.L./ iesniedzis kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzībā apsūdzētais /V.L./ norāda, ka apelācijas instances tiesa nepamatoti par viņa atbildību pastiprinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 48.pantu atzinusi to, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts psihotropo vielu ietekmē. Apsūdzētā ieskatā, ja tiek inkriminētas neatļautas darbības ar narkotiskām vai psihotropām vielām, tad par atbildību pastiprinošu apstākli nav jāatzīst atrašanās šo vielu ietekmē.

Tāpat apsūdzētais kasācijas sūdzībā norāda, ka tiesa atzinusi tikai vienu viņa atbildību mīkstinošu apstākli, taču nepamatoti nav atzinusi par atbildību mīkstinošu apstākli – sadarbību ar izmeklētāju un kaitējuma atlīdzināšanu.

Kasācijas sūdzībā apsūdzētais /V.L./ norāda, ka pieļauts likuma pārkāpums, jo apsūdzībā nepareizi norādīts, ka viņš neatļautas darbības veicis ar narkotiskām vielām, kaut gan faktiski tās bija psihotropās vielas. Apsūdzētais lūdz lietu nosūtīt papildus izmeklēšanai.

Viedokli Krimināprocesa likuma 585.panta otrās daļas kārtībā iesniedza Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Tiesās izskatāmo kriminālietu nodaļas prokurore I.Zemīte.

Prokurore uzskata, ka kasācijas sūdzībā minētie motīvi ir nepamatoti un ir pretrunā ar lietā esošo pierādījumu kopumu. Prokurors J.Omuls 2012.gada 31.jūlijā, pieņemot lēmumu par krimināllietas nodošanu tiesai, norādīja vairākus pierādījumus, kas apstiprina /V.L./ vainu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Ekspertu atzinumos konstatēts, ka izpētei iesniegto vielu aktīvā sastāvdaļa ir metiletilkatinons. Tāpat ekspertu atzinumos norādīts, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 8.novembra noteikumu Nr.847 2.4.punktu narkotisko un psihotropo zāļu un vielu apriti regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Latvijā kontrolē arī Latvijā kontrolējamo narkotisko vielu, psihotropo vielu un prekursoru I, II, un III sarakstā iekļauto narkotisko un psihotropo vielu atvasinājumus. Pamatojoties uz Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra sniegto informāciju, metiletilkatinons ir katinona atvasinājums. Katinons ir iekļauts Ministru kabineta noteikumu Nr.847 I saraksta 3.12.punktā, tātad arī metiletilkatinons ir aizliegtām sevišķi bīstamām narkotiskām vielām pielīdzināma psihotropa viela.

Arī 2012.gada 25.janvāra valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" atbildē norādīts, ka metiletilkatinons ir katinona atvasinājums. Atbildē izskaidrota metiletilkatinona iedarbība uz cilvēka organismu.

Prokurore norāda, ka saskaņā ar Krimināprocesa likuma 499.pantu lieta pirmās instances tiesā izskatīta bez pierādījumu pārbaudes. Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 527.panta trešo daļu, ja tiesas sēdē, pamatojoties uz pieņemto lēmumu, nav veikta pierādījumu pārbaude, tiesa spriedumā norāda, ka apsūdzētā vaina ir pierādīta. Šādos gadījumos pierādījumu analīze un to uzskaitījums nav nepieciešams. Ņemot vērā minēto, nav pamata uzskatīt, ka pirmās instances tiesa, iztiesājot lietu, neievēroja Krimināprocesa likuma 499.panta nosacījumus. Pirmās instances tiesas sprieduma tiesiskums daļā par apsūdzētā /V.L./ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas apelācijas kārtībā netika apstrīdēts. Apsūdzētais /V.L./ un viņa aizstāvis, iesniedzot apelācijas sūdzības, pārsūdzējuši pirmās instances tiesas spriedumu tikai daļā par /V.L./ noteikto sodu.

Prokurore uzskata, ka apsūdzētā /V.L./ aizstāvja kasācijas sūdzībā izteiktais viedoklis, ka tiesām bija jārodas šaubām par /V.L./ celto apsūdzību, nav argumentēts.

Prokurore norāda, ka apelācijas instances tiesa, izskatot iesniegtās sūdzības daļā par apsūdzētajam /V.L./ piespriesto sodu, ir ievērojusi soda noteikšanas vispārīgos principus un atbilstoši Krimināprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas nosacījumiem savus atzinumus ir motivējusi.

Prokurore uzskata, ka pirmās instances tiesa un apelācijas instances tiesa nav pieļāvušas kasācijas sūdzībās norādītos Krimināllikuma pārkāpumus un Krimināprocesa likuma būtiskus pārkāpumus, tādējādi apsūdzētā /V.L./ un viņa aizstāvja kasācijas sūdzības ir noraidāmas.

Senāts atzīst, ka atbilstoši Krimināprocesa likuma 584.panta otrajā daļā noteiktajam lieta kasācijas instances tiesā izskatāma, pārsniedzot kasācijas sūdzības apjomu un ietvarus, jo tiek konstatēti Krimināprocesa likuma 574.panta 1., 2.punktā norādītie Krimināllikuma pārkāpumi.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams daļā par /V.L./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas, daļā par /A.T./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas un lieta atceltajās daļās nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Izskatot lietu apelācijas kārtībā, apelācijas instances tiesa atcēla pirmās instances tiesas spriedumu daļā par /V.L./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas. Apelācijas instances tiesa atzina, ka apsūdzētajam /V.L./ noteiktais sods ir grozāms, jo 2013.gada 1.aprīlī spēkā stājās likums „Grozījumi Krimināllikumā". Apelācijas instances tiesa apsūdzētajam /V.L./ noteikto sodu samazināja, pamatojoties uz Krimināllikuma grozījumu pārejas noteikumu 4.punktu, kurš noteic, ka personas, kuras noziedzīgu nodarījumu izdarījušas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, sodāmas saskaņā ar tām Krimināllikuma normām, kuras bija spēkā šā nodarījuma izdarīšanas laikā, ņemot vērā, ka maksimālais soda apmērs vai laiks nedrīkst pārsniegt maksimālo soda apmēru vai laiku, kāds Krimināllikumā par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu ir paredzēts pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, samazinot apsūdzētajam /V.L./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas, nepamatoti atsaukusies uz Krimināllikuma grozījumu pārejas noteikumu 4.punktu.

Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas sankcijā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam), bija noteikts, ka par Krimināllikuma 253.[1]panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no astoņiem līdz piecpadsmit gadiem, konfiscējot mantu, un ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas sankcijā pašreiz spēkā esošajā redakcijā ir noteikts, ka par Krimināllikuma 253.[1]panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no pieciem līdz piecpadsmit gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, un ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

No minētā secināms, ka Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas sankcijā pašreiz spēkā esošajā redakcijā ir paredzēta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža. Tādējādi apelācijas instances tiesai, nosakot apsūdzētajam /V.L./ jaunu sodu, bija jāņem vērā Krimināllikuma grozījumu 6.punkts, kurā noteikts, ka gadījumā, ja par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu Krimināllikumā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas paredzēta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža, tiesa to ņem vērā, nosakot brīvības

atņemšanas sodu, bet nevis Krimināllikuma grozījumu pārejas noteikumu 4.punkts.

Turklāt apelācijas instances tiesai, izskatot lietu daļā par /V.L./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.[1]panta trešās daļas no jauna, jāņem vērā grozījumi Krimināllikuma 42.panta trešajā daļā, kur noteikts, ka tiesa, nosakot mantas konfiskāciju, konkrēti norāda, kāda manta konfiscējama.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams arī daļā par /A.T./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /A.T./ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 253.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 2 gadiem.

Krimināllikumā 253.panta pirmās daļas sankcijā pašreiz spēkā esošajā redakcijā ir noteikta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža, t.i., paredzēta īslaicīga brīvības atņemšana, kuru saskaņā ar Krimināllikuma 38.pantu nosaka uz laiku no piecpadsmit dienām līdz trim mēnešiem.

Krimināllikuma grozījumu pārejas noteikumu 6.punkts noteic, ka gadījumā, ja par attiecīgo noziedzīgo nodarījumu Krimināllikumā pēc šā likuma spēkā stāšanās dienas paredzēta zemāka brīvības atņemšanas soda minimālā robeža, tiesa to ņem vērā, nosakot brīvības atņemšanas sodu.

Apelācijas instances tiesa krimināllietu /A.T./ apsūdzībā pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas izskatījusi 2013.gada 15.aprīlī, tas ir, pēc 2013.gada 1.aprīļa, kad spēkā stājās likums „Grozījumi Krimināllikumā" un tādējādi apelācijas instances tiesai bija saistoši Krimināllikuma grozījumi.

Senāts konstatē, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, vispār nav lēmusi par /A.T./ noteiktā soda tiesiskumu saskaņā ar 2012.gada 13.decembra likumu „Grozījumi Krimināllikumā".

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka, izskatot lietu apelācijas kārtībā, apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta 1., 2.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu, kas ir pamats apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai daļā.

Senāts atzīst, ka pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

Apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi apsūdzētā /V.L./ kasācijas sūdzībā norādīto Krimināllikuma 48.panta pārkāpumu, un nav pieļāvusi aizstāvja /A.S./ kasācijas sūdzībā norādītos Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas, 520.panta pirmās daļas un 562.panta pirmās daļas pārkāpumus.

Senāts atzīst, ka lieta bez pierādījumu pārbaudes pirmās instances tiesā izskatīta likumīgi. Pirmās instances tiesa ir ievērojusi Kriminālprocesa likuma 499.panta prasības par lietas izskatīšanu bez pierādījumu pārbaudes. Tiesai, izskatot lietu, nav radušās saprātīgas šaubas par /V.L./ vainīgumu. Turklāt, kā redzams no apelācijas sūdzības satura, arī aizstāvībai nav bijušas šādas šaubas, jo apelācijas sūdzībā bija izteikta prasība tikai mīkstināt /V.L./ noteikto sodu.

Aizstāvja ieskatā, šaubām par /V.L./ vainīgumu tiesai vajadzēja rasties tāpēc, ka psihotropā viela – metiletilkatinons, uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi nebija iekļauts Ministru kabineta noteikumu Nr.847 „Noteikumi par Latvijā kontrolējamajām narkotiskajām vielām, psihotropajām vielām un prekursoriem" I sarakstā. Turklāt aizstāvis uzskata, ka tas, ka metiletilkatinons ir kontrolējamās vielas – katinona, atvasinājums, ir tikai tiesas pieņēmums. Aizstāvis norāda, ka lietā nav nevienas ziņas, kas liecinātu par Eiropas narkotiku un narkomānijas centra sniegtās informācijas patiesumu, ka metiletilkatinons ir katinona atvasinājums.

Senāts atzīst, ka aizstāvja minētie argumenti nav pamatoti. Ministru kabineta noteikumu Nr.847 (redakcijā, kas bija spēkā no 2012.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 15.augustam) „Noteikumi par Latvijā kontrolējamajām narkotiskajām vielām, psihotropajām vielām un prekursoriem" I saraksta 3.12.punktā bija iekļauta psihotropā viela – katinons. Minēto noteikumu 2.4.punktā bija noteikts, ka narkotisko un psihotropo zāļu un vielu apriti regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Latvijā kontrolē narkotisko vielu, psihotropo vielu un prekursoru I, II vai III sarakstā iekļauto narkotisko un psihotropo vielu atvasinājumus, izomērus, esterus, ēterus un sāļus (arī izomēru, esteru un ēteru sāļus), kā arī zāles, kas satur minētajos sarakstos iekļautās narkotiskās un psihotropās vielas, ja normatīvajos aktos nav noteikti izņēmumi.

Tas, ka metiletilkatinons ir kontrolējamās vielas – katinona atvasinājums, norādīts eksperta atzinumā par primārās narkotisko un psihotropo vielu ekspertīzes veikšanu (1.sējuma 76.-77.lpp.). Atzinumu eksperts pamatojis ar informāciju, kuru sniedzis Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs. Šāds secinājums izriet arī no papildu komisijas narkotisko un psihotropo vielu ekspertīzes atzinuma (1.sējuma 126.-128.lpp.). Aizstāvība minētos ekspertu atzinumus nav apšaubījusi.

Šobrīd spēkā esošo Ministru Kabineta noteikumu Nr.847 „Noteikumi par Latvijā kontrolējamajām narkotiskajām vielām, psihotropajām vielām un prekursoriem" I sarakstā iekļauta gan psihotropā viela – katinons, gan arī psihotropā viela – metiletilkatinons. Tādējādi abu instanču tiesām nebija pamata šaubām par apsūdzētā /V.L./ vainīgumu nelikumīgās darbībās ar psihotropo vielu – metiletilkatinonu.

Izvērtējot apsūdzētā /V.L./ kasācijas sūdzībā izteiktās prasības, Senāts tās atzīst par nepamatotām. Apsūdzētais /V.L./ un viņa aizstāvis jau apelācijas sūdzībā bija izteikuši prasības, kas attiecas uz Krimināllikuma 47., 48.panta piemērošanu. No tiesas sprieduma redzams, ka apelācijas instances tiesa minētās prasības ir izvērtējusi un motivēti noraidījusi. Apelācijas instances tiesa pamatoti atzinusi, ka saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu par /V.L./ atbildību pastiprinošu apstākli atzīts tas, ka noziedzīgs nodarījums izdarīts psihotropo vielu ietekmē. Krimināllikuma normas neliedz tiesai minēto apstākli atzīt par apsūdzētā atbildību pastiprinošu apstākli gadījumos, kad noziedzīgs nodarījums saistīts ar neatļautām darbībām ar narkotiskām vai psihotropām vielām.

Aplūkojot Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punkta normas saturu un izvērtējot tās jēgu, var secināt, ka šajā likuma normā

paredzētā atbildību pastiprinoša apstākļa konstatēšana ir saistīta ar fakta konstatēšanu, ka noziedzīgu nodarījumu izdarījusī persona atradusies alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citi apreibinošo vielu ietekmē *(sk. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2012.gada 8.novembra lēmums lietā Nr.SKK-456/12).*

Lēmumā par /V.L./ saukšanu pie kriminālatbildības un abu instanču tiesu spriedumos aprakstošo daļu sākumā kļūdaini norādīts, ka /V.L./ nelikumīgas darbības veicis ar narkotiskām vielām. Taču faktiski, kā tas redzams no spriedumā sniegtā pierādītā noziedzīgā nodarījuma apraksta, /V.L./ atzīts par vainīgu un sodīts par nelikumīgām darbībām ar psihotropām vielām. Senāts norāda, ka minētajai kļūdai nav izšķirošas juridiskas nozīmes un tā nevar būt par iemeslu abu instanču tiesu spriedumu grozīšanai vai atcelšanai.

Apsūdzētajam /V.L./ piemērotais drošības līdzeklis – apcietinājums, atstājams negrozīts, jo nav zudis vai mainījies tā piemērošanas pamats. Apsūdzētajai /A.T./ piemērotais drošības līdzeklis – nodošana policijas uzraudzībā, atstājams negrozīts.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Augstākās tiesas Senāts

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas 2013.gada 15.aprīļa spriedumu daļā par /V.L./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.^{1}panta trešās daļas, daļā par /A.T./ noteikto sodu pēc Krimināllikuma 253.panta pirmās daļas un lietu atceltajās daļās nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pārējā daļā apelācijas instances tiesas spriedumu atstāt negrozītu.

/V.L./ piemēroto drošības līdzekli – apcietinājumu, atstāt negrozītu.

/A.T./ piemēroto drošības līdzekli – nodošanu policijas uzraudzībā, atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators referents (paraksts) V.Čiževskis

Senatore (paraksts) I.Radzeviča

Senatore (paraksts) A.Nusberga